

Rzecznik

Małych i Średnich Przedsiębiorców

**to gwarant wdrożenia zasad
„Konstytucji Biznesu”**

**stoi na straży praw mikro-, małych i średnich
przedsiębiorców**

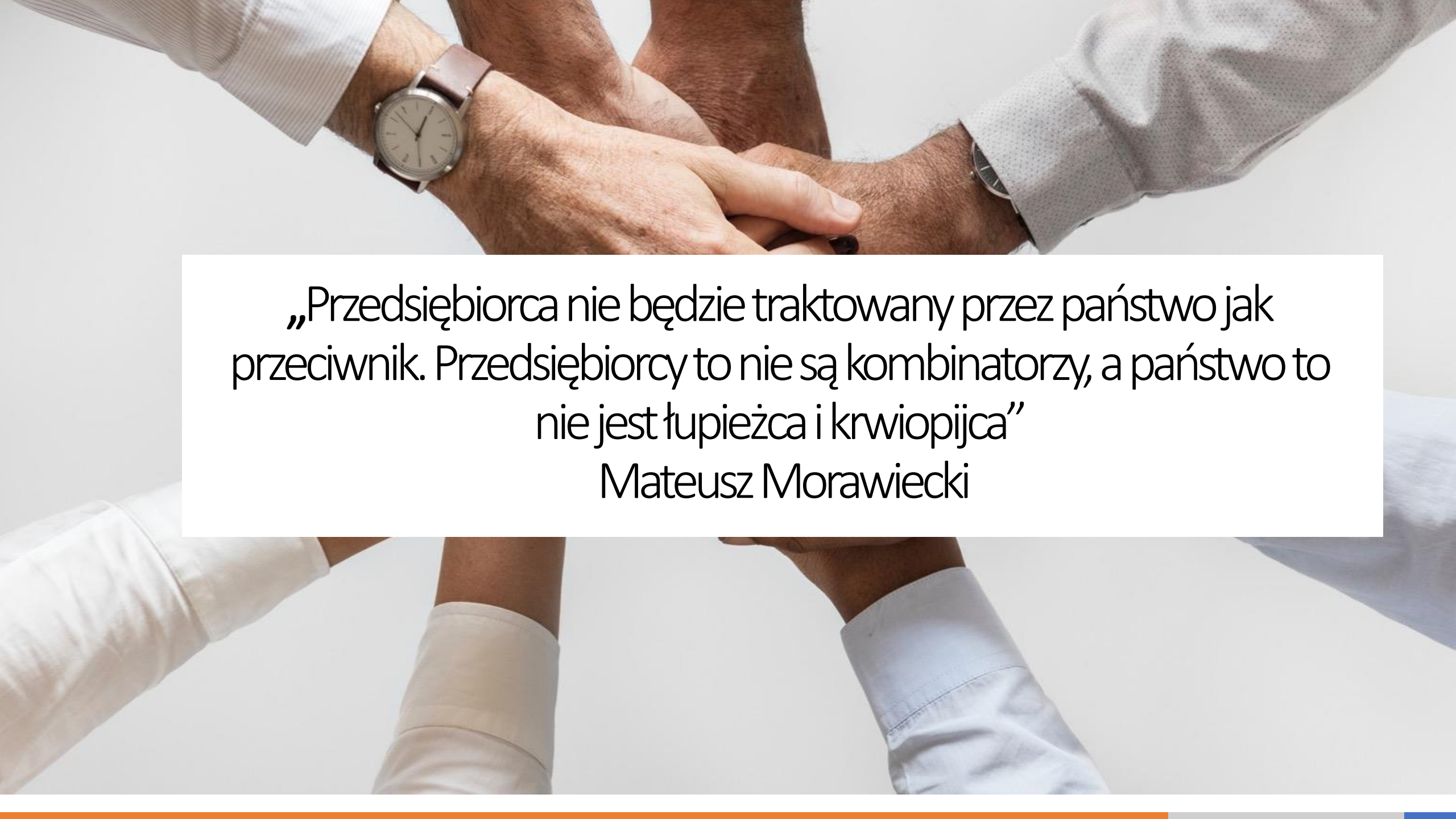

ORGANIZACJI

RADA

PRZEDSIĘBIORCÓW

„Przedsiębiorca nie będzie traktowany przez państwo jak przeciwnik. Przedsiębiorcy to nie są kombinatorzy, a państwo to nie jest łupieżca i krwiopijca”
Mateusz Morawiecki

Sektor MŚP

Mikroprzedsiębiorstwa oraz małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) są motorem gospodarki. Mają one przeciętnie wyższą produktywność niż duże korporacje, są na ogół lepiej zarządzane, na jednolitym rynku działają bardziej elastycznie, a także wytwarzają efekt synergii poprzez różne formy kooperacji z innymi przedsiębiorstwami. Dotychczasowe doświadczenia funkcjonowania tych firm udowadniają też, że w środowiskach lokalnych wyróżniają się aktywnością na rzecz tworzenia nowych miejsc pracy, przyczyniają się do rozwoju regionów, są bardziej odporne na zmiany polityczne i wykazują się większą odpowiedzialnością społeczną. Zmuszone są jednak do mierzenia się z absurdami proceduralnymi, które rosną do rangi problemów doprowadzających niejednokrotnie do bankructwa.

Czarna Księga Obciążeń Przedsiębiorców

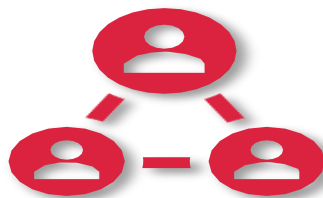

CZARNA KSIĘGA OBCIĄŻEŃ PRZEDSIĘBIORCÓW

Koszty i obowiązki, które obciążają przedsiębiorców, a które nie są związane bezpośrednio z prowadzoną przez nich działalnością

obowiązki związane z
prowadzeniem działalności
gospodarczej

relacje przedsiębiorcy z urzędami

zmiany prawa

CZARNA KSIĘGA OBCIĄŻEŃ PRZEDSIĘBIORCÓW (1)

- wynagrodzenie chorobowe

W myśl art. 92 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. z 2022 r. poz. 1510 z późn. zm., dalej: „Kodeks pracy”)

Za czas niezdolności pracownika do pracy wskutek choroby lub odosobnienia w związku z chorobą zakaźną - trwającej łącznie do 33 dni w ciągu roku kalendarzowego, a w przypadku pracownika, który ukończył 50 rok życia - trwającej łącznie do 14 dni w ciągu roku kalendarzowego - pracownik zachowuje prawo do 80% wynagrodzenia, chyba że obowiązujące u danego pracodawcy przepisy prawa pracy przewidują wyższe wynagrodzenie z tego tytułu.

Wynagrodzenie, o którym mowa w ww. przepisie, jest finansowane ze środków pracodawcy. Można powiedzieć, że w Polsce znaczący ciężar kosztów zwolnień pokrywają pracodawcy, pomimo że pracownik płaci ubezpieczenie chorobowe do ZUS.

CZARNA KSIĘGA OBCIĄŻEŃ PRZEDSIĘBIORCÓW (2)

- dni wolne należne pracownikom za święto w sobotę

Zgodnie z art. 130 § 2 Kodeksu pracy, *każde święto występujące w okresie rozliczeniowym i przypadające w innym dniu niż niedziela obniża wymiar czasu pracy o 8 godzin.*

Pracodawca zobowiązany jest do oddania pracownikowi tych ośmiu godzin w innym dniu, czyli udzielenia dnia wolnego. Dotyczy to pracowników pracujących od poniedziałku do piątku, kiedy sobota jest dla nich dniem wolnym od pracy z tytułu pięciodniowego tygodnia pracy. Jeśli natomiast pracownik wykonuje pracę w sobotę (zgodnie z harmonogramem i ustalonym systemem czasu pracy), po prostu tego dnia ma wolne z uwagi na święto. Koszty tego niczym nieuzasadnionego „urlopu” ponoszą pracodawcy.

CZARNA KSIĘGA OBCIĄŻEŃ PRZEDSIĘBIORCÓW (3)

2 dni wolne dla honorowych krwiodawców

Do niedawna, zasłużonemu honorowemu dawcy krwi i honorowemu dawcy krwi przysługiwało zwolnienie od pracy oraz zwolnienie od wykonywania czynności służbowych w dniu, w którym oddaje krew i na czas okresowego badania lekarskiego dawców krwi na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

Ustawa z 21 stycznia 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 159) dodała art. 9a do ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o publicznej służbie krwi (Dz. U. z 2023 r. poz. 318 z późn. zm., dalej: „uopsk”). Przedmiotowa regulacja przyznawała w czasie trwania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii zwolnienie od pracy oraz zwolnienie od wykonywania czynności służbowych w dniu, w którym osoba oddała krew lub jej składniki, oraz w dniu następnym.

Na mocy art. 42 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o Krajowej Sieci Onkologicznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 650) ustawodawca na stałe wprowadził 2 dni wolne dla zasłużonych honorowych dawców krwi i honorowych dawców krwi.

Wobec powyższego, obecna treść art. 9 ust. 1 pkt 1 uopsk brzmi następująco: *Zasłużonemu honorowemu dawcy krwi i honorowemu dawcy krwi przysługuje zwolnienie od pracy oraz zwolnienie od wykonywania czynności służbowych w dniu, w którym oddaje krew, oraz w dniu następnym, a także na czas okresowego badania lekarskiego dawców krwi zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 298² ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U. z 2022 r. poz. 1510, 1700 i 2140 oraz z 2023 r. poz. 240 i 641).*

Koszt nieobecności pracownika we wskazanych dniach ponosi pracodawca.

CZARNA KSIĘGA OBCIĄŻEŃ PRZEDSIĘBIORCÓW (4)

- **urlop wypoczynkowy należny za czas urlopu macierzyńskiego**

Korzystanie z urlopu macierzyńskiego i rodzicielskiego nie ma wpływu na urlop wypoczynkowy. Podczas rocznej nieobecności w pracy z powodu urlopu macierzyńskiego i rodzicielskiego pracownik nabywa prawo do urlopu wypoczynkowego w takim wymiarze jakby pracował. Koszty tego urlopu za urlop obciążają pracodawcę.

- **2 dni wolne na opiekę nad dzieckiem**

Zgodnie z art. 188 § 1 Kodeksu pracy, pracownikowi wychowującemu przynajmniej jedno dziecko w wieku do 14 lat przysługuje w ciągu roku kalendarzowego zwolnienie od pracy w wymiarze 16 godzin albo 2 dni, z zachowaniem prawa do wynagrodzenia. Koszty dodatkowych dni wolnych ponoszą pracodawcy.

- **krótszy czas pracy matek karmiących**

Art. 187 § 1 Kodeksu pracy wskazuje, że pracownica karmiąca dziecko piersią ma prawo do dwóch półgodzinnych przerw w pracy wliczanych do czasu pracy. Pracownica karmiąca więcej niż jedno dziecko ma prawo do dwóch przerw w pracy, po 45 minut każda. Przerwy na karmienie mogą być na wniosek pracownicy udzielane łącznie.

Nie ma żadnych ograniczeń czasowych do korzystania przez pracownicę z prawa do przerw na karmienie dziecka piersią. Przepis nie uzależnia tego ani od wieku dziecka, ani od udowodnienia faktu jego karmienia w ten sposób. Koszty ponosi pracodawca.

CZARNA KSIĘGA OBCIĄŻEŃ PRZEDSIĘBIORCÓW (5)

- **Zwolnienie od pracy z powodu siły wyższej**

Na podstawie art. 148¹ § 1 Kodeksu pracy, *pracownikowi przysługuje w ciągu roku kalendarzowego zwolnienie od pracy, w wymiarze 2 dni albo 16 godzin, z powodu działania siły wyższej w pilnych sprawach rodzinnych spowodowanych chorobą lub wypadkiem, jeżeli jest niezbędna natychmiastowa obecność pracownika. W okresie tego zwolnienia od pracy pracownik zachowuje prawo do wynagrodzenia w wysokości połowy wynagrodzenia.*

Warto również zaznaczyć, że zgodnie z § 3 ww. regulacji, *pracodawca jest obowiązany udzielić zwolnienia od pracy, o którym mowa w § 1, na wniosek zgłoszony przez pracownika najpóźniej w dniu korzystania z tego zwolnienia.*

Przedmiotowy przepis został wprowadzony do porządku prawnego na mocy art. 1 pkt 21 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 641).

CZARNA KSIĘGA OBCIĄŻEŃ PRZEDSIĘBIORCÓW (6)

- wymogi biurokratyczne dotyczące MŚP

(PKD, RODO (w tym polityka prywatności), ESG, polityka plików cookies, rejestracja umów o dzieło i inne)

Od lat biurokracja jest jednym z głównych hamulców rozwoju przedsiębiorstw w Polsce. Obowiązki nieustannego raportowania do różnych instytucji, konieczność zgłaszania umów o dzieło do ZUS w terminie 7 dni oraz inne wymogi – to czynniki, które w znacznym stopniu utrudniają funkcjonowanie przedsiębiorcom. Szczególnie dotkliwie biurokrację odczuwa sektor MŚP. – Ponad połowa polskich firm uznała biurokrację za największą barierę w rozwoju.

RODO (w tym polityka prywatności, czyli obowiązek informowania na stronach internetowych o przetwarzaniu danych osobowych, która wynika z RODO) – zwolnienie MŚP z obowiązku

ESG – obowiązek publikacji (tzw. raportowania niefinansowego), która musi zawierać informacje z trzech zakresów. Środowiskowego E (Environmental) – związanego ze środowiskiem naturalnym (w tym oddziaływaniem na klimat). Społecznego S (Social) – związanego z ludźmi, na których organizacja ma wpływ tj. z pracowników, współpracowników, pracowników dostawców, klientów, społeczność lokalną i społeczeństwo. Ładu korporacyjnego G (Governance) – związanego z zarządzaniem.

Rejestracja umów o dzieło – zgodnie z art. 36 ust. 17 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 1009) płatnik składek lub osoba fizyczna zlecająca dzieło informuje Zakład o zawarciu każdej umowy o dzieło, jeżeli umowa taka zawarta zostanie z osobą, z którą nie pozostaje w stosunku pracy lub jeżeli w ramach takiej umowy nie wykonuje pracy na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy, w terminie 7 dni od dnia zawarcia tej umowy.

CZARNA KSIĘGA OBCIĄŻEŃ PRZEDSIĘBIORCÓW (7)

- **obowiązek umieszczania komunikatów reklamujących działania rządu**
- *Zgodnie z art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 1 grudnia 2022 r. o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r. poz. 2707) w okresie od dnia 1 stycznia 2023 r. do dnia 30 czerwca 2023 r. sprzedawca dokonujący sprzedaży paliw silnikowych zamieszcza przy kasie rejestrującej w lokalu przedsiębiorstwa, w którym dokonywana jest sprzedaż tych paliw, czytelną informację, że od dnia 1 stycznia 2022 r. do dnia 30 czerwca 2023 r. sprzedaż detaliczna paliw silnikowych nie podlega opodatkowaniu podatkiem od sprzedaży detalicznej.*
- *Należy zauważyć, że analogiczne obowiązki były nakładane przez ustawodawcę w ramach kolejnych odsłon tzw. tarczy antyinflacyjnej.*

CZARNA KSIĘGA OBCIĄŻEŃ PRZEDSIĘBIORCÓW (8)

- Raportowanie marnowanej żywności

Sprzedawca żywności – w myśl art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności (Dz.U. z 2019 r. poz. 1680, dalej: „Ustawa”) rozumiany jako podmiot prowadzący przedsiębiorstwo spożywcze, o którym mowa w art. 3 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 178/2002, w zakresie sprzedaży żywności w jednostce handlu detalicznego lub hurtowego o powierzchni sprzedaży w rozumieniu art. 2 pkt 19 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020 r. poz. 293, 471, 782, 1086 i 1378) powyżej 250 m², w której przychody ze sprzedaży żywności stanowią co najmniej 50% przychodów ze sprzedaży wszystkich towarów, na podstawie art. 8 ust. 1 Ustawy jest zobowiązany do składania corocznie sprawozdania o marnowanej żywności do wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej właściwego ze względu na miejsce prowadzenia działalności w zakresie sprzedaży żywności. Sprawozdanie zawiera dane o całkowitej masie marnowanej żywności w danym roku oraz o wysokości należnej opłaty za marnowanie żywności, wraz ze wskazaniem wysokości opłaty, która zostanie wpłacona do funduszu.

Podstawa prawna:

Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności (Dz.U. z 2019 r. poz. 1680)

Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 5 grudnia 2020 r. w sprawie wzoru sprawozdania o marnowanej żywności oraz wzoru zbiorczego sprawozdania o marnowanej żywności (Dz.U. z 2020 poz. 2246)

Dodatkowo artykuł z portalu biznes.gov.pl: *Zapobieganie marnowaniu jedzenia - jakie obowiązki mają sprzedawcy żywności*, <https://www.biznes.gov.pl/pl/portal/00280>

CZARNA KSIĘGA OBCIĄŻEŃ PRZEDSIĘBIORCÓW (9)

- **Flagi przy ziemniakach i mięsie**

Zgodnie z § 19 ust. 1 pkt 7 i 8 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 23 grudnia 2014 r. w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych (Dz.U. z 2015 r. poz. 29, z późn. zm.) w przypadku środków spożywczych oferowanych do sprzedaży konsumentowi finalnemu lub zakładom żywienia zbiorowego bez opakowania lub w przypadku pakowania środków spożywczych w pomieszczeniu sprzedaży na życzenie konsumenta finalnego lub ich pakowania do bezzwłocznej sprzedaży podaje się m.in.:

- w przypadku świeżego, schłodzonego i zamrożonego mięsa ze świń, owiec, kóz i drobiu, o którym mowa w załączniku XI do rozporządzenia nr 1169/2011, z wyjątkiem mięsa, w którego oznakowaniu użyto znaku graficznego zawierającego informację „Produkt polski”, dodatkowo - odpowiednio dla każdego rodzaju mięsa - państwo pochodzenia lub miejsce pochodzenia, zgodnie z przepisami rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 1337/2013 z dnia 13 grudnia 2013 r. ustanawiającego zasady stosowania rozporządzenia (UE) nr 1169/2011 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wskazania kraju pochodzenia lub miejsca pochodzenia świeżego, schłodzonego i zamrożonego mięsa ze świń, z owiec, kóz i drobiu (Dz.Urz. UE L 335 z 14.12.2013, str. 19), wraz z grafiką przedstawiającą flagę państwa pochodzenia; grafika może mieć uproszczoną formę, o ile pozwala to na właściwą identyfikację państwa pochodzenia mięsa;

- w przypadku ziemniaków, z wyłączeniem ziemniaków, w których oznakowaniu użyto znaku graficznego zawierającego informację „Produkt polski”, dotatkowo państwo pochodzenia wraz z wizerunkiem flagi państwa pochodzenia.

Dodatkowe informacje podaje się w miejscu sprzedaży na wywieszce dotyczącej danego środka spożywczego lub w inny sposób, w miejscu dostępnym bezpośrednio konsumentowi finalnemu.

CZARNA KSIĘGA OBCIĄŻEŃ PRZEDSIĘBIORCÓW (10)

- **wynagrodzenie za czas oddelegowania do pracy na rzecz związków zawodowych**

- *Zgodnie z art. 25 ust. 5 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 854) pracownik ma prawo do zwolnienia od pracy zawodowej z zachowaniem **prawa do wynagrodzenia** na czas niezbędny do wykonania doraźnej czynności wynikającej z jego funkcji związkowej poza zakładem pracy, jeżeli czynność ta nie może być wykonana w czasie wolnym od pracy.*

- **koszty funkcjonowania związków zawodowych, rad pracowników**

- *Zgodnie z art. 33 powyżej wymienionej ustawy pracodawca zobligowany został do udostępnienia zakładowej organizacji związkowej pomieszczenia oraz urządzeń technicznych niezbędnych do wykonywania działalności związkowej.*

*W tym miejscu należy wskazać na projektowane dopiero obowiązki, zawarte w poselskim projekcie ustawy o emeryturach pomostowych oraz niektórych innych ustaw (druk nr 3321):

- *W przypadku uznania wypowiedzenia umowy o pracę za bezskuteczne albo przywracając pracownika do pracy, sąd na wniosek pracownika nałoży w wyroku na pracodawcę obowiązek dalszego zatrudniania pracownika do czasu prawomocnego zakończenia postępowania (projektowane brzmienie § 2 w art. 477(2) KPC);*

- *W sprawach z zakresu prawa pracy, w których pracownik podlegający szczególnej ochronie przed rozwiązaniem stosunku pracy za wypowiedzeniem lub bez wypowiedzenia dochodzi roszczenia o uznanie wypowiedzenia stosunku pracy za bezskuteczne lub o przywrócenie do pracy, sąd na wniosek uprawnionego na każdym etapie postępowania udzieli zabezpieczenia przez nakazanie dalszego zatrudnienia go przez pracodawcę do czasu prawomocnego zakończenia postępowania (projektowany art. 755(5) KPC).*

CZARNA KSIĘGA OBCIĄŻEŃ PRZEDSIĘBIORCÓW (11)

- odprawa dla pracownika powołanego do terytorialnej służby wojskowej (WOT)

Zgodnie z art. 306 ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 2305) o obronie Ojczyzny z pracownik powołany do terytorialnej służby wojskowej otrzymuje od pracodawcy odprawę w wysokości dwutygodniowego wynagrodzenia obliczonego według zasad określonych dla ustalania ekwiwalentu za urlop wypoczynkowy. Odprawa nie przysługuje w razie ponownego powołania do tej samej służby.

Na marginesie, zgodnie z art. 189 ww. ustawy, pracownik powołany do zawodowej służby wojskowej zachowuje prawo do ostatnio pobieranego wynagrodzenia od pracodawcy do końca miesiąca kalendarzowego, w którym jest obowiązany stawić się do pełnienia tej służby. Stosunek pracy z pracownikiem powołanym do zawodowej służby wojskowej wygasa z dniem stawienia się do tej służby.

CZARNA KSIĘGA OBCIĄŻEŃ PRZEDSIĘBIORCÓW (12)

- **podatek od nieruchomości w okresie zawieszenia działalności gospodarczej**

W okresie zawieszenia działalności grunty czy budynki należące do przedsiębiorcy nadal podlegają opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości z zastosowaniem stawki właściwej dla przedmiotów opodatkowania związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej. Stanowisko to potwierdzone jest w orzecznictwie sądowoadministracyjnym. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Krakowie w wyroku z dnia 18 listopada 2021 r., sygn. akt I SA/Kr 1243/21, orzekł, że sam fakt zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej nie powoduje utraty statusu przedsiębiorcy przez podatnika i nie może mieć w związku z tym wpływu na wysokość podatku od nieruchomości. W opinii Sądu związek danej nieruchomości z prowadzeniem działalności gospodarczej oznacza także związek pośredni czy też potencjalny, służący prowadzonej działalności i nie może być utożsamiany jedynie z działalnością faktyczną. O tym, czy dana nieruchomość pozostaje związana z działalnością gospodarczą nie przesądza to, czy działalność ta jest w danym obiekcie faktycznie i w danym czasie prowadzona.

Podatek od nieruchomości to ciężar publicznoprawny, który w swojej najwyższej wysokości może obciążać podatnika także wtedy, gdy ten ostatni prowadzi działalność gospodarczą sezonowo. W odniesieniu do gruntów, budynków, budowli związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej redukcja ciężaru podatkowego nie będzie również możliwa w sytuacji, w której podatnik zawiesił wykonywanie działalności gospodarczej (Zob. Krywan Tomasz, Podedworna Iwona, Wojtowicz-Janicka Katarzyna, Nieruchomości wykonywane sezonowo do prowadzenia działalności gospodarczej Opublikowano: LEX/el. 2018 Status: aktualny)

CZARNA KSIĘGA OBCIĄŻEŃ PRZEDSIĘBIORCÓW (13)

- **Kwestionowanie przez ZUS kwoty zadeklarowanej przez osobę prowadzącą działalność gospodarczą jako podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne (sprawy m.in. Matek na działalności)**

W bardzo licznych sprawach matek prowadzących działalność ZUS odmawia wypłaty należnych im świadczeń. Rzecznik MŚP wielokrotnie od początku swojej działalności podnosił kwestie praw właścioelek firm do świadczeń. W ostatnim czasie pojawia się orzecznictwo, które kwestionuje dotychczasową praktykę ZUS, łamiącą zasady Konstytucji Biznesu.

1) W tym miejscu należy przywołać wyrok Sądu Najwyższego z 2 marca 2023 r. sygn. akt II NSNc 107/23, w którym SN wskazał, że przedsiębiorca nie może być zaskakiwany wynikiem sądowej wykładni przepisu prawnego w sytuacji, gdy jego językowa treść jest jasna i jednoznaczna, potwierdzona orzecznictwem Sądu Najwyższego, a nadto zgodna z wolą ustawodawcy. Tym samym Sąd Najwyższy uwzględnił skargę nadzwyczajną wniesioną przez **Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców** i uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie w sprawie o wysokość podstawy wymiaru składek osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą.

SN uchylając wyrok SA podkreślił, że w świetle obowiązujących przepisów oraz orzecznictwa Sądu Najwyższego ZUS nie może kwestionować kwoty zadeklarowanej przez osobę prowadzącą działalność jako podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, jeżeli mieści się ona w granicach określonych ustawą o systemie ubezpieczeń społecznych. SN zauważył również, że w związku ze specyfiką działalności prowadzonej na własny rachunek obowiązek opłacania składek na ubezpieczenia społeczne i ich wysokość nie są powiązane z osiągniętym faktycznie przychodem, lecz wyłącznie z istnieniem tytułu ubezpieczenia i zadeklarowaną przez ubezpieczonego kwotą, niezależnie od tego, czy ubezpieczony osiąga przychody i w jakiej wysokości.

CZARNA KSIĘGA OBCIĄŻEŃ PRZEDSIĘBIORCÓW (13)

- **Kwestionowanie przez ZUS kwoty zadeklarowanej przez osobę prowadzącą działalność gospodarczą jako podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne (sprawy m.in. Matek na działalności)**

2) Z kolei zaś wyrokiem z dnia 19 kwietnia 2023 r., sygn. akt II NSNc 171/23, Sąd Najwyższy uwzględnił skargę nadzwyczajną wniesioną przez Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców i uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie w sprawie o wysokość podstawy wymiaru składek osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą.

Sąd Apelacyjny w Lublinie w uchylonym przez Sąd Najwyższy wskutek skargi nadzwyczajnej Rzecznika MŚP wyroku wskazał, że ZUS może kontrolować podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne deklarowaną przez przedsiębiorców, ponieważ może kwestionować podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne pracowników.

Umknęło uwadze Sądu Apelacyjnego, iż podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne pracowników jest pochodną wynagrodzenia za pracę, natomiast podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne przedsiębiorców nie jest pochodną przychodu, dochodu, straty przedsiębiorcy.

W skardze nadzwyczajnej Rzecznik MŚP podkreślił, iż uprawnienie przedsiębiorcy w zakresie deklarowania podstaw wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne jest wprost wyrażone w przepisach prawa, a uznanie, iż ZUS ma prawo kwestionować deklarowaną podstawę stanowi rażące naruszenia prawa, a także zasad demokratycznego państwa prawa i zasady praworządności.

Rzecznik MŚP zaakcentował, iż Sąd Apelacyjny w Lublinie jako konstytucyjny organ władzy sądowniczej, wydając zaskarżony wyrok, zmienił reguły gry wbrew jasnemu brzmieniu przepisów prawa, na niekorzyść przedsiębiorcy. Przedsiębiorca działał w zgodzie z przepisami prawa, niczego nie zatajał, nie wprowadził Zakładu w błąd, a mimo wszystko poniósł swoistą karę w postaci wyroku Sądu Apelacyjnego „zatwierdzającego” działania ZUS, k

CZARNA KSIĘGA OBCIĄŻEŃ PRZEDSIĘBIORCÓW (14)

- **Kwestia nieustawowego wspólnika iluzorycznego**

Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców skierował wniosek o objaśnienie prawne do Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, gdzie prosi o wyjaśnienia podstaw prawnych w oparciu, o które Zakład Ubezpieczeń Społecznych stał się prawotwórczą instytucją. ZUS wykreował „nieustawowego wspólnika iluzorycznego”, a to godzi w przepisy „Konstytucji Biznesu”, m.in.: Zasadę „co nie jest prawem zabronione, jest dozwolone”, czyli: przepis art. 8 Prawa Przedsiębiorców, „Przedsiębiorca może podejmować wszelkie działania, z wyjątkiem tych, których zakazują przepisy prawa. Przedsiębiorca może być obowiązany do określonego zachowania tylko na podstawie przepisów prawa”.

Zdaniem Rzecznika MŚP, nie może być tak, że podmiot będący w świetle prawa spółką wieloosobową, jest narażony na to, że w niedającej się przewidzieć przyszłości spółka taka zostanie uznana – na podstawie nieopartej na wyraźnych przesłankach decyzji organu rentowego, wbrew przepisom KSH oraz wpisowi w KRS, dokonanej na podstawie orzeczenia sądowego – za spółkę jednoosobową, co w rezultacie doprowadzi do istotnej zmiany w kwalifikacji prawa nabytego na gruncie ubezpieczenia społecznego. Szerzej: <https://rzecznikmsp.gov.pl/rzecznik-malych-i-srednich-przedsiębiorców-adam-abramowicz-skierował-wniosek-o-objaśnienie-prawne-do-ministerstwa-rodziny-i-polityki-społecznej-gdzie-prosi-o-objaśnienia-podstaw-prawnych-w-oparciu-o/>

W przesłanej odpowiedzi z 9 maja 2023 r. MRiPS wskazało, że nie zgadza się ze stwierdzeniem Rzecznika MŚP o wykreowaniu przez ZUS „nieustawowego wspólnika iluzorycznego”. Z uwagi na powyższe, pismem z 9 czerwca 2023 r. Rzecznik MŚP zwrócił się do Ministerstwa Sprawiedliwości o wydanie objaśnienia prawnego z uwagi na przedmiotowe wątpliwości w stosowaniu przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z przepisami KSH oraz ustawy o KRS

CZARNA KSIĘGA OBCIĄŻEŃ PRZEDSIĘBIORCÓW (15)

- **Potrzeba wyznaczenia ram współpracy pomiędzy franczyzodawcami a franczyzobiorcami**

W ramach Zespołu Roboczego ds. Franczyzy, działającego od 2 lipca 2020 r. w Radzie Przedsiębiorców przy Rzeczniku Małych i Średnich Przedsiębiorców organizacje przedsiębiorców opracowały Kodeks Dobrych Praktyk dla Rynku Franczyzy zawierający zasady wzajemnych relacji pomiędzy franczyzodawcami a franczyzobiorcami. W dniu 1 czerwca 2021 r. odbyło się posiedzenie Zespołu Roboczego ds. Franczyzy, podczas którego Rzecznik MŚP oraz członkowie Zespołu podsumowali dotychczasową współpracę w przedmiotowym zakresie. Ponadto Rzecznik MŚP we współpracy z Ministerstwem Sprawiedliwości podjął wówczas decyzję o przeniesieniu dalszych działań na rzecz wprowadzenia wypracowanych zasad w życie do ministerstwa w związku z prowadzonymi w resorcie pracami analitycznymi w sprawie wypracowania ram prawnych i wprowadzenia do polskiego systemu prawnego pojęcia, zasad działania oraz zasad formalnych istnienia umowy franczyzowej, a także stosunku prawnego nawiązanego w ten sposób.

Ministerstwo Sprawiedliwości, biorąc pod uwagę ww. Kodeks Dobrych Praktyk dla Rynku Franczyzy, przygotowało projekt zmian w Kodeksie cywilnym, zakładający wprowadzenie do polskiego systemu prawnego umowy franczyzy jako umowy nazwanej. Z końcem grudnia 2022 r. resort sprawiedliwości złożył wniosek o wprowadzenie do wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz ustawy – Prawo własności przemysłowej, który zawiera przedmiotowe regulacje. Od tamtej pory Rzecznik MŚP kieruje liczne monity do KPRM o włączenie do wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz ustawy – Prawo własności przemysłowej, apelując o pilne procedowanie przedmiotowych przepisów, które uregulują relacje franczyzobiorców i franczyzodawców, w szczególności wprowadzenie maksymalnie 3-miesięcznego terminu wypowiedzenia umowy przez franczyzobiorcę oraz obowiązywanie zakazu konkurencji maksymalnie do końca okresu obowiązywania umowy. Szerzej o działaniach Rzecznika MŚP: <https://rzecznikmsp.gov.pl/rzecznik-malych-i-srednich-przedsiębiorcow-adam-abramowicz-domaga-sie-przyspieszenia-prac-legislacyjnych-w-zakresie-wyznaczenia-ram-współpracy-pomiedzy-franczyzodawcami-a-franczyzobiorca/>

Pismem z 9 czerwca 2023 r. Rzecznik MŚP zwrócił się bezpośrednio do Prezesa Rady Ministrów o podjęcie działań, mających na celu przyspieszenie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów.

Rzecznik
Małych i Średnich Przedsiębiorców

Dziękuję za uwagę

dr n. pr. Marek Woch
Zastępca Rzecznika MŚP

Opracowanie na podstawie konsultacji z
Radą Przedsiębiorców i Radą Konsultacyjną
przy Rzeczniku MŚP